ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ — ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΤΗΣΙΑ ... Δρ. 720, ΕΞΑΜΗΝΟΣ .. » 360 — ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΤΗΣΙΑ ... £ 2, ΕΞΑΜΗΝΟΣ .. £ 1.3 — ΑΜΕΡΙΚΗΣ: ΕΤΗΣΙΑ ... $ 12, ΕΞΑΜΗΝΟΣ .. $ 7

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1937 — Νέα σελήνη — Άνατ. ήλ. 6.43. Δύσ. 6.27 — Θεοφάνους, Γρηγορίου.

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ ΙΣΤ' — ΑΡΙΘ. 5278 | ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΡΙΩΤΗΣ | ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΩ ΑΡΙΘ. 3 | Τηλ. 30-221—30-222 — ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡ. 2

ΑΓΩΝ ΗΘΙΚΗΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΕΩΣ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἀσφαλείας ἀπεφάσισεν ὅπως, κατὰ τὸ ἐρχόμενον ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς οἰκονομικὸν ἔτος, περιορισθῇ ἀκόμη περισσότερον ὁ ἀριθμὸς τῶν λεσχῶν μικτῶν καὶ τυχηρῶν παιγνιδίων ποὺ ἀπέμειναν μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχετικοῦ νόμου τοῦ ἐκδοθέντος τὸ περασμένον φθινόπωρον. Ὁ νόμος ἐκεῖνος ὑπῆρξε λίαν ὠφέλιμος τόσον διὰ τὰς πόλεις, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὕπαιθρον χώραν, κυρίως δὲ εἰς αὐτήν, διότι ἀπηλλάγη ἀπὸ τὴν πληγὴν τῆς χαρτοπαιξίας ποὺ εἶχε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεγάλως διαδοθῇ μεταξὺ τῶν χωρικῶν.

Πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τοῦ ἀπαγορεύοντος τὴν χαρτοπαιξίαν εἰς τὰ χωρία, ὑπῆρχεν εἰς αὐτὰ μία κατάστασις ταχέως ὁδηγοῦσα τὸν πληθυσμὸν εἰς τὴν ἀνηθικότητα καὶ τὸν ἐκφυλισμόν. Τὸ χαρτοπαίγνιον ἀπασχολοῦσεν ὁλόκληρον τὴν νύκτα ἑνὸς μεγάλου πλήθους ἀνθρώπων κτηματιῶν καὶ οἰκογενειαρχῶν, οἱ ὁποῖοι, φυσικά, τὴν ἡμέραν δὲν εἶχαν οὔτε τὴν ὄρεξιν οὔτε τὴν δύναμιν νὰ ἐργασθοῦν. Τὸ χαρτοπαίγνιον συνωδεύετο ἀπὸ τὴν οἰνοπνευματοποσίαν καὶ αὐτὴ συνεπλήρωνε τὴν καταστροφὴν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν. Πολλαὶ περιουσίαι ἐχάθηκαν εἰς τὰ χαρτιά. Καὶ πολλαὶ οἰκογένειαι κατεστράφησαν, διότι οἱ προστάται των παρεσύρθησαν ἀπὸ τὸ πάθος των. Ἡ κατάστασις ὅμως ἐκείνη, ποὺ ἂν ἐξακολουθοῦσε ἀκόμη ἐπί τινα χρόνον θὰ ἐπροκαλοῦσεν εἰς τὸν τόπον κακὰ μεγαλείτερα καὶ πλέον ἀνεπανόρθωτα ἀπὸ τὰ σημειωθέντα, ἐσταμάτησεν ἐγκαίρως χάρις εἰς τὸν ἀντιχαρτοπαικτικὸν νόμον τὸν δημοσιευθέντα ὑπὸ τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως. Ἡ ὕπαιθρος χώρα καὶ οἱ ἀγροτικοὶ πληθυσμοὶ ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐσώθησαν χάρις εἰς τὴν κυβερνητικὴν ἐκείνην πρόνοιαν.

Εἰς τὰς πόλεις διὰ τοῦ ἰδίου νόμου αἱ χαρτοπαικτικαὶ λέσχαι περιωρίσθησαν καὶ τὰ εἰς αὐτὰς ἐπιτρεπόμενα παιγνίδια καθωρίσθησαν ἀκόμη αὐστηρότερα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποφεύγωνται αἱ καταχρήσεις ποὺ ἐλάμβαναν χώραν ἄλλοτε. Δὲν ἦτο δυνατὸν ἐντὸς τῶν πόλεων νὰ ἀπαγορευθοῦν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην ὅλα τὰ τυχηρὰ καὶ μικτὰ παιγνίδια, ὅπως εἶχε γίνῃ διὰ τὴν ὕπαιθρον. Καὶ οἱ λόγοι εἶνε γνωστοί. Αἱ πόλεις ἔχουν ἄλλην σύνθεσιν πληθυσμοῦ καὶ ἀπὸ αὐτὰς μερικὰ ἐλαττώματα καὶ μερικὰ πάθη δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ξερριζωθοῦν ἀκαριαίως, ὅπως δὲν εἶνε καὶ πρακτικὸν ἀπὸ ἕναν τοξικομανῆ νὰ κοπῇ διὰ μιᾶς τὸ δηλητήριον μὲ τὸ ὁποῖον ἔχει συνηθίσει ὁ ὀργανισμός του. Κατεβλήθη ὅμως καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀποφασιστικὴ προσπάθεια ὅπως τὰ ἐπιτραπέντα παιγνίδια περιορισθοῦν ἐντελῶς εἰς ἕναν μικρὸν κύκλον θαμώνων, χωρὶς εἰς τούτους νὰ παρέχεται ἡ ἐλευθερία νὰ δημιουργοῦν ἐκ τῆς ἄλλης κοινωνίας θύματα. Εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, εἰς τοὺς ἀνηλίκους καὶ εἰς τὰς ἄλλας κατηγορίας τῶν πολιτῶν, εἰς τοὺς ὁποίους εἰδικῶς καὶ ρητῶς ἀπαγορεύεται τὸ χαρτοπαίγνιον, ἀπεκλείσθη ἐντελῶς ἡ εἴσοδος εἰς τὰς λέσχας χάρις εἰς τὸν ἐφαρμοσθέντα ἔλεγχον. Ἰδοὺ δὲ ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐννοεῖ νὰ προχωρήσῃ περισσότερον εἰς τὴν ἐξυγίανσιν καὶ τῶν ἀστικῶν πληθυσμῶν ἀπὸ τὸ πάθος τῶν χαρτιῶν.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀσφαλείας κ. Μανιαδάκης, δι' ἐγκυκλίου του πρὸς τοὺς γενικοὺς διοικητὰς καὶ τοὺς νομάρχας, εἰδοποίησε τὰς ἀρχὰς ὅτι, ἀπὸ τοῦ μετ' ὀλίγον ἀρχομένου οἰκονομικοῦ ἔτους, ὁ νόμος περὶ λειτουργίας τῶν λεσχῶν μικτῶν καὶ τυχηρῶν παιγνιδίων πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ αὐστηρότερον, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν προστασίαν τῶν ἀπορωτέρων τάξεων ἀπὸ τὴν χαρτοπαιξίαν. Πρὸς τοῦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν λεσχῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ λειτουργήσουν κατὰ τὸ νέον οἰκονομικὸν ἔτος, θὰ περιορισθῇ ἀκόμη περισσότερον. Ἡ δὲ ἐπιλογὴ μεταξὺ αὐτῶν πρὸς ἀποφυγὴν παραπόνων θὰ γίνῃ διὰ κληρώσεως.

Εἰς ὅλα αὐτὰ ἡ κοινὴ γνώμη μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως βλέπει τὸ ἐνδιαφέρον τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως, ποὺ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ὑλικὴν καλλιτέρευσιν τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, ἀλλ' ἀποβλέπει ταὐτοχρόνως καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν ἐξυγίανσίν της, πρᾶγμα ποὺ εἶνε ἐξ ἴσου σπουδαῖον, ἐὰν ὄχι καὶ σπουδαιότερον. Καὶ δι' αὐτὸ θὰ προσθέσωμεν, ὅτι παραλλήλως μὲ τὰ ἀπαγορευτικὰ μέτρα καὶ τοὺς περιορισμοὺς χρειάζεται ν' ἀναληφθῇ καὶ σχετικὴ προπαγάνδα, ἡ ὁποία εἶνε εὔκολον νὰ διεξαχθῇ καὶ διὰ διδασκαλίας καὶ διὰ κηρύγματος εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ διὰ φυλλαδίων καὶ δι' εἰκόνων, αἱ ὁποῖαι νὰ ὑπομιμνήσκουν εἰς πάντας τὰς συνεπείας τῆς χαρτοπαιξίας καὶ διὰ τοὺς παίζοντας καὶ διὰ τὰς οἰκογενείας των. Καμμία θυσία δὲν πρέπει νὰ ἀγνοηθῇ, προκειμένου νὰ προστατευθῇ ὁ λαός, καὶ ἰδίως ὁ πτωχός, ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν αὐτὴν ἐπιδημίαν κατὰ τῆς ὁποίας ἐκήρυξε τὸν πόλεμον ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀσφαλείας.

ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΕΙΣ ΚΡΗΤΗΝ

ΕΝ ΜΕΣΩ ΕΝΘΟΥΣΙΩΔΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ Η Α.Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΠΕΣΚΕΦΘΗΣΑΝ ΤΑΣ ΑΡΧΑΝΑΣ

Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΕΙΣ ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΔΙΑΔΡΟΜΗΝ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΝΩΣΟΝ

ΑΡΧΑΝΑΙ, 11 Μαρτίου.— Τὴν 11ην π.μ. ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἀνεχώρησαν ἐξ Ἡρακλείου προπεμφθέντες ὑπὸ χιλιάδων κόσμου καὶ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν σχολείων παρατεταγμένων εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἡρώου κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ. Ἡ βασιλικὴ συνοδεία διῆλθε πρῶτον ἀπὸ τὸν συνοικισμὸν Μπεντεβῆ, ὅπου εἶχον συγκεντρωθῆ ὅλοι οἱ κάτοικοι πέριξ μεγαλοπρεποῦς ἁψῖδος δαφνοστολίστου φερούσης τὰς εἰκόνας τοῦ Ἄνακτος καὶ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ. Ἀκολούθως ἡ βασιλικὴ συνοδεία διῆλθεν ἐκ τοῦ χωρίου Ἅγιος Ἰωάννης ὅπου ἄλλη ἁψὶς ἐξαιρετικῶς μεγαλοπρεπὴς ἔφερε διὰ τεραστίων γραμμάτων ἐπιγραφὴν χαιρετισμοῦ πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα καὶ τὸν κ. πρωθυπουργόν. Εἰς ἄλλην καμπὴν τῆς ὁδοῦ βαίνουσαν πρὸς Ἀρχάνας εἶχον κατέλθει σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Χάνιαλι εἶχον δὲ στήσῃ καὶ ἁψῖδα ἀναγράφουσαν τὴν ὀνομασίαν τοῦ χωρίου των. Ἐπίσης οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Σκαλάνι καὶ Πατσίδες εἶχον κατέλθη ἐκ τῶν χωρίων των παραταχθέντες εἰς τὴν ὁδὸν κρατοῦντες σημαίας καὶ ἄνθη. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς διακλαδώσεως τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Ἀρχάνας οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων κατελθόντες ἀπὸ τῆς αὐγῆς ἀνέμενον τὴν διέλευσιν τῶν ἐπισήμων. Ἡ ἐμφάνισις τῆς βασιλικῆς συνοδείας ἐπροκάλεσε ἐνθουσιασμὸν τῶν κατοίκων, οἵτινες ἐξέσπων εἰς παταγώδεις ζητωκραυγὰς καὶ ἔσειον μανδήλια καὶ μικρὰς σημαίας. Ἐπίσης κορασίδες ἐνδεδυμέναι μὲ τὰς τοπικὰς ἐνδυμασίας των καὶ μὲ ἐθνικὰ χρώματα ἔρραινον τὸν Βασιλέα καὶ τὸν κ. πρωθυπουργὸν μὲ ροδοπέταλα ἐνῷ οἱ χωρικοὶ ἀφαιροῦντες τὸ τοπικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς των ἔσειον ταῦτα ἐνθουσιωδῶς ζητωκραυγάζοντες. Μετὰ τὴν διέλευσιν τῆς ἀκολουθίας ἀπὸ ἑκάστην ἁψῖδα οἱ κάτοικοι συνώδευον τρέχοντες ἐφ' ἱκανὸν διάστημα τὰ βασιλικὰ αὐτοκίνητα. Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται συνεκίνουν τὸν Βασιλέα καὶ τὸν πρόεδρον τῆς κυβερνήσεως, οἵτινες ἐχαιρέτων μειδιῶντες τὰ πλήθη. Τὴν 11.45' π.μ. ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ἡ ἀκολουθία των διῆλθον διὰ τοῦ χωρίου κάτω Ἀρχάναι ἀπέχοντος 1 χιλιόμετρον ἀπὸ τῆς κυρίως κωμοπόλεως. Ἐνταῦθα οἱ κάτοικοι ἀπεθέωσαν τὸν Βασιλέα καὶ τὸν πρωθυπουργὸν καὶ προσέφεραν ἀνθοδέσμας.

Νεαρὰ Κρητικοπούλα τοῦ Ἡρακλείου προσφέρει ἀνθοδέσμην εἰς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα

Τὸ πλῆθος διασπᾷ τὴν ἀστυνομικὴν ζώνην διὰ νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ βασιλικὸν αὐτοκίνητον

ΕΙΣ ΑΡΧΑΝΑΣ

Αἱ Ἀρχάναι, σημαιοστόλιστοι, πλέουσαι εἰς κυανολεύκους, δάφνας, μυρσίνας καὶ εἰκόνας τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ, ὑπεδέχθησαν μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνθουσιασμὸν τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα καὶ τὸν κ. Μεταξᾶν, ἐνῷ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἔκρουον χαρμοσύνως. Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ κ. πρωθυπουργὸς κατῆλθον τοῦ αὐτοκινήτου πρὸ τοῦ σχολικοῦ μεγάρου, ὅπου κολοσσιαία ἁψὶς εἶχε στηθῆ μερίμνῃ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος. Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος κ. Ξενοφῶν Χαχλιδάκης προσεφώνησε τὸν Βασιλέα ὡς ἑξῆς:

«Μεγαλειότατε,

Ὁ λαὸς τῆς Ἱστορικῆς κωμοπόλεως τῶν Ἀρχανῶν, Ἱστορικῆς καθόσον ἀπετέλεσε τὸ ἰσχυρότερον κέντρον ἀντιστάσεως ἐναντίον τῶν ἐχθρικῶν ἐπιθέσεων κατὰ τοὺς τελευταίους ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας τῶν κρητικῶν ἐπαναστάσεων, ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ ὑποδέχεται τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα. Δι' ἐμοῦ δέ, ὅστις ἔχω τὴν τιμὴν νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύω, εὔχεται τῇ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι τὰ ὡς εὖ παρέστη. Ἡ ὑψίστη τιμὴ ἣν ηὐδόκησεν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης νὰ ἀπονείμῃ εἰς τὴν ἱστορικὴν κωμόπολίν μας διὰ τῆς σημερινῆς ὑψηλῆς ἐπισκέψεώς της, ἐπιβραβεύει τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας τοῦ λαοῦ τούτου τόσον κατὰ τὰς κρητικὰς ἐπαναστάσεις ὅσον καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους πανελληνίους ἀγῶνας, ἀσφαλῶς δὲ τὴν στιγμὴν ταύτην αἱ ψυχαὶ τῶν ἀθανάτων ἡρώων μας, τῶν πεσόντων ἀνὰ τὰ πέριξ ὑψώματα, θὰ περιΐπτανται ἄνωθεν μας ἀγαλλόμεναι καὶ αὗται, βλέπουσαι τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα, τὸν λατρευτὸν Βασιλέα μας, πατῶντα τὰ διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν καθηγιασμένα ἐδάφη. Ἡ αὐθόρμητος καὶ ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ τῶν κατοίκων τῆς ἡμετέρας κοινότητος ἀποδεικνύει τὴν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν μεθ' ἧς περιβάλλεται ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, εὔχομαι δὲ ὅπως ὁ Ὕψιστος σᾶς χαρίσῃ ἀμέτρητα χρόνια πρὸς συνέχισιν τοῦ εἰρηνευτικοῦ καὶ συμφιλιωτικοῦ προγράμματός σας, οὗτινος πιστὸς ἐκτελεστὴς τυγχάνει ὁ σεβαστός μας πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως, ὃν μετὰ συγκινήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης ὑποδέχεται συγχρόνως ὁ φιλόνομος οὗτος λαός. Ζήτω ὁ Βασιλεύς!».

Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ηὐχαρίστησε τὸν πρόεδρον τῆς κοινότητος διὰ τὴν γενομένην ὑποδοχήν. Ἐδέχθη δὲ ἀπὸ τὴν μικρὰν δεσποινίδα Ἑλένην Χαχλιδάκη ἀνθοδέσμην τὴν ὁποίαν αὕτη συνώδευσε μὲ συγκινητικὴν ὀλιγόλογον προσφώνησιν. Ἀκολούθως πεζῇ καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, μέσῳ τοῦ ἐνθουσιῶντος πλήθους ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς κατηυθύνθη εἰς τὸ Ἡρῷον τῶν πεσόντων διακεκοσμημένον λαμπρῶς, ὅπου κατέθεσε στέφανον ἐκ δάφνης, σταθεὶς εἰς προσοχήν. Ἀπὸ τὸ Ἡρῷον ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους ὡδηγήθη εἰς τὸ κοινοτικὸν κατάστημα ὅπου προσεφέρθησαν ἀναψυκτικά. Ἄλλο πλῆθος σχηματίσαν διαδήλωσιν καὶ μὲ τὰς ἰδίας ἐκδηλώσεις ὡδήγησαν τὸν κ. Μεταξᾶν εἰς τὸ κοινοτικὸν κατάστημα, ἐνῷ αἱ γυναῖκες πετοῦσαν ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ ἀπὸ τὶς στέγες τῶν οἰκιῶν ἄνθη καὶ ρύζι.

Ὁ κ. πρωθυπουργὸς μετὰ τοῦ ὑφυπουργοῦ κ. Μπουρμπούλη ἐπευφημούμενοι ὑπὸ τοῦ συγκεντρωμένου πλήθους

ΤΟ ΓΕΥΜΑ

Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς τὴν 1ην μεταμεσημβρινὴν παρεκάθησεν εἰς πρόγευμα, ὅπερ πρὸς τιμήν του παρέθεσεν ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Λυδάκη. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος κ. Ξενοφῶν Γ. Χαχλιδάκης ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Βασιλέα τὴν ἑξῆς πρόποσιν:

Μεγαλειότατε,

Πάλλεται ἐξ ἐνθουσιασμοῦ καὶ χαρᾶς ὁ λαὸς τῆς κωμοπόλεως Ἀρχανῶν ὑποδεχόμενος καὶ φιλοξενῶν κατὰ τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἡμέραν τὸν λατρευτὸν Βασιλέα του, τὸ σύμβολον τῆς συμφιλιώσεως καὶ τῆς ἀσφαλείας ὡς ἐπιβράβευσιν τῶν ἀγώνων του ἐν πολέμοις καὶ ἐν εἰρήνῃ. Τὸ ἀξιοθαύμαστον τοῦτο τοπεῖον, ὅπερ περιεβλήθη σήμερον μὲ τὴν ὑψίστην διακριτικὴν τιμὴν τῆς βασιλικῆς ἐπισκέψεως ἐδημιουργήθη ἀποκλειστικῶς διὰ τῶν ἀκαταπαύστων μεθοδικῶν προσπαθειῶν τῶν κατοίκων καὶ ἀποτελεῖ σήμερον τὸ πρότυπον τμῆμα τοῦ κράτους ὑπὸ ἔποψιν ἐπιστημονικῆς καλλιεργείας, ἀποδοτικότητος καὶ ἐν ταὐτῷ προόδου καὶ πολιτισμοῦ. Οἱ κάτοικοί του ποθοῦντες τὴν τάξιν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν πρόοδον περιβάλλουν τὸν θρόνον καὶ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα μὲ ἀπεριόριστον στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν. Ἐγείρω τὸ ποτήριον καὶ προπίνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ εὐημερίας τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ κυβερνήτου καὶ τῶν συνεργατῶν του.

Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπήντησεν εὐχαριστῶν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΩΜΟΠΟΛΙΝ

Πρὸ τοῦ γεύματος ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ κ. Μεταξᾶς ἕκαστος χωριστὰ περιῆλθον τὴν κωμόπολιν καὶ ἦλθον εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς χωρικούς, μὲ τοὺς ὁποίους καὶ ἀντήλλασσον χειραψίας καὶ ἐζήτουν διαφόρους πληροφορίας περὶ τῆς ζωῆς των. Οἱ χωρικοὶ δακρύοντες ἀπὸ συγκίνησιν διὰ τὸ τόσον ἐνδιαφέρον τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ κ. Μεταξᾶ ἐξέσπων εἰς οὐρανομήκεις ζητωκραυγὰς καὶ ἐπευφημίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος καὶ μετ' αὐτὸ αἱ Κρήσσαι παρθένοι ἐχόρευον τοὺς ὡραίους κρητικοὺς χοροὺς συνοδείᾳ λύρας, τὴν ὁποίαν ἔπαιζε νέος φέρων κρητικὴν ἐνδυμασίαν. Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς παρηκολούθησε τοὺς ὡραίους Κρητικοὺς χοροὺς ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ κ. Λυδάκη.

Τὴν 2.25 μ.μ. ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐπιβὰς αὐτοκινήτου ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀρχανῶν προπεμφθεὶς μετὰ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν ἀπὸ τοὺς συγκεντρωμένους πέριξ τὴν ἁψῖδα χωρικούς, κατευθυνόμενος εἰς Κνωσόν. Κατὰ τὴν διαδρομὴν ἐγένετο ἐπίσης ἀντικείμενον ζωηρῶν ἐκδηλώσεων ὑπὸ τῶν πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὰ χωρία. Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς κατηυθύνθη εἰς τὴν ἔπαυλιν Ἀριάδνη ὅπου ἀνεπαύθη ἐπ' ὀλίγον. Ὁ κ. Μεταξᾶς ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀρχανῶν 15 λεπτὰ ἀργότερον προπεμφθεὶς ἐπίσης μετὰ ζωηρῶν χειροκροτημάτων καὶ ἐπευφημιῶν. Ὁ κ. Μεταξᾶς ἐχαιρέτα συγκεκινημένος τὸν λαὸν διὰ τὰς ζωηρὰς ἐκδηλώσεις του. Ὁ κ. Μεταξᾶς ἀνεπαύθη εἰς τὴν βίλλαν Ἀριάδνη. Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀκολούθως συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἀγγλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, μετέβη εἰς τὴν Κνωσὸν καὶ ἐπεσκέφθη τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μίνωος.

ΕΙΣ ΚΝΩΣΟΝ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ, 11 Μαρτίου. [Τηλεγραφικῶς].— Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς παρέμεινεν εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν χῶρον τῶν ἀνακτόρων τῆς Κνωσοῦ ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ὥρας. Περιῆλθεν καὶ τὴν τελευταίαν ἀκόμη γωνίαν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Μίνωος καὶ ἐζήτει διαφόρους πληροφορίας σχετικὰς μὲ τὰ διάφορα ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα. Τόσον κατὰ τὴν χθεσινὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Ἡρακλείου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν σημερινὴν εἰς Κνωσόν, κατέπληξε τοὺς ὁδηγοῦντας αὐτὸν διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτοῦ ἀρχαιολογικὰς γνώσεις. Καίτοι διὰ πρώτην φορὰν ἐπεσκέφθη τὸ Μουσεῖον τοῦ Ἡρακλείου καὶ τὰ ἀνάκτορα τῆς Κνωσοῦ, ἐγνώριζε ἐκ τῶν προτέρων τόσα πράγματα, ὥστε μόνος του ἐξηγεῖ εἰς τὸν ἀρχαιολόγον καὶ ἐνίοτε ἀνέφερε γεγονότα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ὁ ἔφορος. Εἰσελθὼν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μίνωος καὶ περιελθὼν βῆμα πρὸς βῆμα ὅλον ἐκεῖνον τὸν πραγματικὸν λαβύρινθον, εἰσῆλθε καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου ὅπου ἐπεξειργάσθη τὸν σωζόμενον θρόνον τοῦ Μίνωος. Ἐπίσης ἀνῆλθεν εἰς τὰ δώματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀναστηλωθῆ ὑπὸ Ἔβανς. Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, ἀκάματος κατὰ τὴν δίωρον αὐτοῦ ἐπίσκεψιν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Κνωσοῦ διετήρησε ἀμείωτον τὸ ἐνδιαφέρον του, ἐπεσκέφθη ἐπίσης τὴν ἀποθήκην, ὅπου σώζονται ποικιλόχρωμα μάρμαρα. Ὀπερατὲρ καὶ φωτορεπόρτερ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς τῆς Α.Μ. Βα-

[Ἡ συνέχεια εἰς τὴν 6ην σελίδα]

Ο ΠΥΡΕΤΟΣ ΤΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ

Η ΕΥΡΩΠΗ Θ' ΑΥΤΟΚΤΟΝΗΣΗ;

ΤΟΥ κ. ΑΤΛΥ, ΗΓΕΤΟΥ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐντατικοῦ ἐπανεξοπλισμοῦ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἀποτελεῖ μίαν ὤθησιν, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν κλείει ὁ φαῦλος κύκλος τοῦ ἐξοπλιστικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Μᾶς παρέχεται καὶ πάλιν τὸ θέαμα τῶν πλέον προηγμένων ὑπὸ ἔποψιν ὑλικοῦ πολιτισμοῦ ἐθνῶν, τῶν ὁποίων ὅλαι αἱ δυνάμεις τείνουν εἰς τὴν συσσώρευσιν ὅπλων καταστροφῆς. Βλέπομεν τὰ ἔθνη αὐτὰ προσπαθοῦντα πυρετωδῶς νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν προστασίαν των κατὰ τῶν νέων καὶ τρομερῶν κινδύνων, οἱ ὁποῖοι προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀεροπορίας. Βλέπομεν ἐκ νέου κλονιζομένην τὴν ἰσορροπίαν τῶν δυνάμεων. Τὰ ἔθνη πολλαπλασιάζουν τὰ ὅπλα των μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι οἱ γείτονές των ἀποτελοῦν ἀπειλήν, τὰ δὲ ἄλλα ἀπαντοῦν εἰς τὴν δῆθεν αὐτὴν ἀπειλὴν μὲ δῆθεν μέτρα ἀμύνης. Ἡ μεταπολεμικὴ περίοδος, κατὰ τὴν ὁποίαν, ἔπειτα ἀπὸ ὅλας τὰς θυσίας καὶ ὅλας τὰς ἀπογοητεύσεις τοῦ 1914 — 1918 ἔγινε μία ἀπόπειρα — τόσον ἀσθενικὴ ἄλλωστε — νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀξίωσις τῶν πολεμιστῶν «Ποτὲ πλέον πόλεμος», ἡ περίοδος αὐτὴ ἔχει κλείσει ὁριστικῶς σήμερον. Μία νέα γενεὰ ἔχει τώρα ἐνηλικιωθῆ καὶ προπονεῖται διὰ νὰ σταλῇ εἰς τὸν πόλεμον.

Φρονῶ ὅτι ἐὰν συνεχισθῇ ὁ σημερινὸς πυρετὸς τῶν ἐξοπλισμῶν, ὁ πόλεμος εἶνε ἀσφαλής. Δὲν νομίζω ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ διατηρηθοῦν ἐπ' ἄπειρον ἐν ἀναμονῇ, εἰς τὴν Εὐρώπην, μεγάλαι πολεμικαὶ μονάδες ἰσχυρῶς ἐξωπλισμέναι, ὑποκείμεναι εἰς τὴν συνεχῆ πίεσιν τοῦ φόβου, τὸν ὁποῖον γεννᾷ ἡ ἔνοπλος εἰρήνη καὶ ἐκτεθειμέναι εἰς τὴν φιλοπόλεμον προπαγάνδαν, ἡ ὁποία συνεπάγεται κατ' ἀνάγκην τὴν ὕπαρξιν μεγάλων ἐνόπλων δυνάμεων εἰς ὅλα τὰ κράτη. Ἐὰν ἕνα ἰσχυρῶς ἐξωπλισμένον ἔθνος διατηρεῖται εἰς κατάστασιν πολεμικῆς προπαρασκευῆς, αἱ κυβερνῆται του θὰ τὸ ἐμποτίσουν κατ' ἀνάγκην μὲ πολεμικὴν νοοτροπίαν. Ἡ ἐπιτυχία τῶν ὅπλων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἠθικὸν τῶν μετόπισθεν. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν ταὐτοχρόνως μεγάλαι ἔνοπλαι δυνάμεις καὶ εἰς τὰ μετόπισθεν, ἕνα ἔθνος τοῦ ὁποίου ὅλαι αἱ σκέψεις εἶνε φιλειρηνικαί.

Ὡστόσον, καθ' οἱονδήποτε τρόπον καὶ ἂν ἀποφασίσουν νὰ συνασπισθοῦν αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις, εἴτε ἐπὶ τῆς βάσεως τῶν ἀντιτιθεμένων ἰδεολογιῶν ἢ φυλετικῶν ἀνταγωνισμῶν, εἴτε ἐπὶ τῆς βάσεως τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων, ἕνα πρᾶγμα εἶνε βέβαιον: Ὅτι ἐὰν ἐκραγῇ ὁ πόλεμος, θὰ εἶνε αἱματηρὸς καὶ δαπανηρὸς ἀγών. Οἱοσδήποτε δὲ καὶ ἂν εἶνε ὁ τρόπος, καθ' ὃν συνασπίζονται αἱ Δυνάμεις, μία ἴση δύναμις ὑπάρχει καὶ εἰς τὰ δύο μέρη. Ἡ εὔκολος προπαγάνδα, ἡ ὁποία, ἀπὸ τινων ἐτῶν, προσπαθεῖ νὰ διαδώσῃ τὴν ἰδέ-

Ο ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ, ΕΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ...

ΒΙΚΤΩΡΙΑ, Η ΑΡΧΟΝΤΙΣΣΑ ΩΚΕΑΝΩΝ ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΩΝ

6

Ἡ ἱστορία δὲν λέει τί ἀπέγινε ὁ κατάδικος στρατιώτης ποὺ τὸ βάλε στὰ πόδια σὰν ξετρελλαμένο φάντασμα, ὅταν τοῦ ἐδόθη ἡ ἀνέλπιστη χάρις. Ὁ βιογράφος ὅμως τοῦ δουκὸς τοῦ Κέντ σημειώνει ὅτι αὐτὸ ἦταν ἕνα δαπανηρὸ μάθημα, γιατὶ τὸ φέρετρο καὶ τὰ σάβανα κατελογίσθησαν στὸ βάρος του καὶ προσετέθησαν στὸν ὄγκο τῶν χρεῶν του. Ἡ πειθαρχία καὶ ἡ τάξις ἦσαν οἱ δύο θεές του. Στὰς Ἰνδίας, γιὰ ἕνα ἀσήμαντο πειθαρχικὸ παράπτωμα, ἐπέβαλε σ' ἕναν στρατιώτη τὴν ποινὴ τῶν ἑνιακοσίων ἐνενήκοντα ἐννέα μαστιγώσεων... Φυσικὰ ὁ ἄνθρωπος πέθανεν. Ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ ξεπέρασε τὸν ἑαυτό του σὲ αὐστηρότητα ὁ δοὺξ ἦταν στὸ Γιβραλτάρ, ὅπου τὸν ἔστειλαν, τὸ 1802, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξι στὴ φρουρὰ ποὺ ἔδειχνε σημάδια ἀνταρσίας. Ἦταν τόσο σκληρὴ καὶ ἀψυχολόγητη ἡ αὐστηρότης του, ὥστε τὸν ἀνεκάλεσαν καὶ τὸν ἀνάγκασαν ἐμμέσως νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ στρατό. Ἔκτοτε ἐπερνοῦσε τὴ ζωή του κανονίζοντας μὲ ἀπαρέγκλιτη ἀκρίβεια τὶς οἰκιακές του ὑποθέσεις, σχεδιάζοντας ρολόγια — ἦταν μανία τῆς ἐποχῆς — καὶ παλεύοντας νὰ ἀναστηλώσῃ τὰ οἰκονομικά του. Γιατὶ μ' ὅλο ποὺ ἐθεωροῦσε τὸν ἑαυτό του ὑπόδειγμα τακτικοῦ ἀνθρώπου, μ' ὅλο ποὺ εἶχεν εἰσόδημα 24.000 λιρῶν τὸ χρόνο, ἦταν βουτηγμένος στὰ χρέη ὡς τὸν λαιμό. Εἶχε μαλώσῃ μὲ τοὺς ἀδελφούς του, ἰδίως μὲ τὸν ἀντιβασιλέα, καὶ ἀπὸ ἀντίδρασι ἐναντίον των εἶχε προσχωρήσῃ στὴν ἀντιπολίτευσι καὶ ἐθεωρεῖτο στυλοβάτης τῶν Οὐΐγων — τῶν φιλελευθέρων τῆς ἐποχῆς. Ἔκανε μάλιστα καὶ τὸν σοσιαλιστή — καὶ ἦταν ἄσχετο βέβαια μὲ τὴν ἰδεολογία του τὸ γεγονὸς ὅτι εἶχε πάρῃ ἀπὸ τὸν Ρόμπερτ Ὄουεν, τὸν ρωμαντικὸν πατέρα τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τοῦ συνεργατισμοῦ στὴν Ἀγγλία, ἀρκετὲς ἑκατοντάδες λίρες, δανεικὲς καὶ ἀγύριστες.

Ὁ θάνατος τῆς πριγκηπίσσης Καρλόττας ἔρριξε ξαφνικὰ τὸν δοῦκα τοῦ Κέντ σὲ βαθεῖς λογισμούς. Ἦταν φανερὸ πῶς ἔπρεπε νὰ παντρευθῇ. Πρῶτα γιὰ λόγους ἐθνικοὺς — μιὰ κ' ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ διαδοχὴ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Κ' ἔπειτα γιὰ λόγους ἀτομικῆς σκοπιμότητος. Μιὰ καὶ θὰ ἐρχόταν εἰς γάμου κοινωνίαν χάριν τῶν συμφερόντων τοῦ ἔθνους, ἦταν λογικὸ τὸ ἔθνος νὰ τὸν ἀνταμείψῃ εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης. Ὅταν ὁ δοὺξ τῆς Ὑόρκης παντρεύθηκε, τὸ κοινοβούλιον δὲν τοῦ ἐνέκρινεν ἐπιχορήγησι 25.000 λιρῶν τὸν χρόνο; Γιατὶ νὰ μὴν ἐπιδικασθῇ καὶ στὸ δοῦκα τοῦ Κέντ τὸ ἴδιο ποσόν; Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἦσαν τόσο ἁπλᾶ. Ἀνύπαντρος ἦταν καὶ ὁ δοὺξ τοῦ Κλάρενς ποὺ ἦταν μεγαλείτερός του καί, ἂν ἐπαντρευόταν, θὰ εἶχε φυσικὰ προτεραιότητα. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὁ δοὺξ τοῦ Κέντ γιὰ νὰ φθάσῃ ἕως τὸν γάμο ἔπρεπε νὰ κάμῃ μιὰ μεγάλη θυσία — νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴ Γαλλίδα κυρία Σαὶν — Λωράν, ποὺ εἶχε ζήσῃ κοντά του σὲ καλὲς καὶ κακὲς ἡμέρες. Πραγματικὰ τὴν ἐγκατέλειψε — οὔτε ἕνας λόγος γιὰ τὴν δύστυχη γυναῖκα — καὶ στὶς 29 Μαΐου 1818 ἐνυμφεύθη τὴν Βικτωρία — Μαρία — Λουΐζα, πριγκήπισσα τοῦ Σὰξ — Κοβούργου, ἀδελφὴ τοῦ Λεοπόλδου, χήρα πριγκήπισσα τοῦ Λάϊνιγκεν ἀπὸ τὸν πρῶτο τῆς γάμο καὶ μητέρα δύο παιδιῶν, τῆς Θεοδώρας καὶ τοῦ Καρόλου. Μετὰ δυὸ ἑβδομάδες ἐνυμφεύθη καὶ ὁ δοὺξ τοῦ Κλάρενς.

Ἂν εἶχε φαντασθῇ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λεοπόλδου ὅτι μὲ τὸν δεύτερο γάμο της θὰ εὕρισκε κάποιαν ἡσυχία καὶ εὐπορία, ἡ σκληρὴ πραγματικότης ἦλθεν ἀμέσως νὰ τῆς ἀποδείξῃ ὅτι ἀπὸ μιὰ φωτιὰ ἔπεσε σ' ἄλλη. Ἡ μεγάλη οἰκονομικὴ προσδοκία τοῦ δουκὸς τοῦ Κέντ διεψεύσθη. Ἡ πρότασις τῆς κυβερνήσεως νὰ αὐξηθῇ ἡ ἐπιχορήγησίς του ἀπερρίφθη ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ γιὰ τὸν δοῦκα τοῦ Κλάρενς καὶ γιὰ τὸν δοῦκα τοῦ Κοῦμπερλαντ. Ἦταν ἕνας τσουχτερὸς τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ βουλευταὶ τοὺς ἐξεδικοῦντο γιὰ τὴν ἀπρεπῆ συμπεριφορά τους.

Εὐτυχῶς ἡ δούκισσα τοῦ Κέντ ἦταν ἀκόμη νέα καὶ γερή — τριάντα δύο χρόνων, κοντόχοντρη, μὲ καστανὰ μαλλιὰ καὶ μάτια καὶ κόκκινα μάγουλα, καλοδιάθετη πάντα καὶ πολύλογου — καὶ ἦταν συνηθισμένη στὶς στερήσεις καὶ τὶς στενοχώριες. Ὁ πατέρας της καὶ ὁ πρῶτος της ἄνδρας ἦσαν ἐξ ἴσου φτωχοί. Τὰ δουκᾶτα των εἶχαν ρημαχθῆ ἀπὸ τὸ ἀδιάκοπο πέρα - δῶθε τῶν στρατιῶν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῶν ἀντιπάλων του, Γάλλοι, Πρῶσσοι, Ρῶσσοι, Αὐστριακοὶ ἐπερνοῦσαν πότε νικηταὶ καὶ πότε νικημένοι — καὶ πάντα ἔπαιρναν καὶ κατέστρεφαν. Τόσο ποὺ δὲν εἶχε μείνῃ ἕνα γελάδι στὸν τόπο, δὲν ἐπρόφθαινε κἂν νὰ φυτρώσῃ χορτάρι. Ἡ δουκικὴ οἰκογένεια, καθὼς γράφει ὁ ἱστορικός, εἶχε ξεπέσῃ στὴ ζητιανειά, σχεδὸν ἐλιμοκτονοῦσεν. Ὁ πρίγκηψ τοῦ Λάϊνιγκεν, ὅταν πέθανεν, ἕνδεκα χρόνια μετὰ τὸν γάμο τους, τὴν ἄφηκεν ἀπένταρη καὶ μὲ βουνὸ τὰ χρέη. Ἀνασκουμπώθηκε λοιπὸν κι' αὐτὴ γιὰ νὰ ζήσῃ τὰ παιδιά της καί, [illegible] πιὰ στὰ βάσανα, κατώρθωσε μὲ ἀκατάβλητη ἐπιμονὴ νὰ τὰ βγάλῃ πέρα. Τώρα ἔπρεπε νὰ περάσῃ νέες δοκιμασίες.

Ὁ δοὺξ τοῦ Κέντ ἔλεγε πὼς ἦταν πολὺ φτωχὸς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ζήσῃ στὴν Ἀγγλία. Γι' αὐτὸ περιεπλανᾶτο πότε στὸ Βέλγιο, πότε στὴ Γερμανία καὶ σ' ὅποια πόλι ἔφθανε ἐπήγαινε σὰν παληὸς στρατιωτικὸς νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴ φρουρὰ καὶ τοὺς στρατῶνες. Τὰ χρέη του καὶ τὰ δανειά του ἐκαπόδιζαν τὶς ἀνέσεις περιοδεῖες του. Ὥσπου βαρέθηκε νὰ γυρίζῃ — ἡ γυναῖκα του ἀκολουθοῦσεν ἀπὸ κοντὰ μὲ τὴν κόρη της — καὶ ἀποφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ Ἀμόρμπαχ, στὸν πύργο τῆς γυναίκας του. Ἐκεῖ τὸν πρῶτο καιρὸ βρῆκε μιὰν ἀπασχόλησι. Κατώρθωσε νὰ δανεισθῇ δέκα χιλιάδες λίρες καὶ ἔφερε ἀπὸ τὴν Ἀγγλία ἑκατοντάδες ἐργατῶν γιὰ νὰ ξαναχτίσῃ καὶ νὰ ἐπισκευάσῃ τὸν πύργο. Αὐτὸς πότε ἐπέβλεπε τοὺς κτίστας, πότε ἐγύμναζε τοὺς ὑπηρέτες νὰ βαδίζουν καὶ νὰ παρουσιάζωνται μὲ στρατιωτικὴ ἀκρίβεια, πότε ἔφτειαχνε ρολόγια, πότε ἔμπαινε στὸ μαγειρεῖο γιὰ νὰ ἰδῇ μὴ γίνωνται σπατάλες, πότε ἐπεδίδετο σὲ ἄλλα ἐξ ἴσου «σοβαρὰ» καθήκοντα. Γρήγορα ὅμως ἐβαρέθη καὶ τὸν πύργο καὶ τὸν τόπο καὶ τὰ ρολόγια. Καὶ ἐξόδευσεν ἡμέρες πληκτικῆς ἀνίας μὲ μόνη παρηγοριὰ μιὰ προφητεία. Ἦταν εὐσεβὴς χριστιανός, ἀλλὰ εἶχε καὶ κάποια φλέβα δεισιδαιμονίας μέσα του... Ὅταν ὑπηρετοῦσε, λοιπόν, στὸ Γιβραλτὰρ μιὰ γύφτισσα τοῦ εἶχε εἰπῆ: «θὰ περάσῃς πολλὰ βάσανα στὴ ζωή σου. Ἀλλὰ θὰ πεθάνῃς εὐτυχισμένος. Καὶ τὸ μοναχοπαίδι σου θὰ γίνῃ μεγάλη βασίλισσα».

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια.

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΤΟΥ ΦΟΡΤΟΥΝΙΟ

ΠΕΡΙΜΕΝΕΤΕ, ΠΑΡΑΚΑΛΩ

Ἐπῆγα σ' ἕνα τμῆμα Τραπέζης γιὰ κάποια δουλειά. Μοῦ εἶπαν:

— Περιμένετε μιὰ στιγμή, παρακαλῶ.

Ἡ στιγμὴ αὐτή, ἐντελῶς ἑλληνική, ἐννοεῖται, ἀπετελεῖτο ἀπὸ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας. Ἔμπηκα κατόπιν στὸ κουρεῖο. Καὶ ἄκουσα πάλι:

— Περιμένετε μιὰ στιγμή.

Καὶ ἡ στιγμὴ αὐτή, ὡς ποὺ νὰ εὐδοκήσῃ ν' ἀδειάσῃ ἐπὶ τέλους ἡ πολυθρόνα, δὲν ἦταν μικρότερη ἀπὸ ἕνα τέταρτο. Μοῦ πάσαραν μιὰ ἐφημερίδα. Βόσκησα σ' ὅλες τὶς στῆλες, περιμένοντας. Μπαίνω στὸ ταξί, φθάνω στὸν πρὸς ὃν δρόμον, δίνω ἕνα πεντηνάρι, ζητῶ ρέστα:

— Περιμένετε μιὰ στιγμή.

Ὁ σωφὲρ ἐξαφανίζεται. Καὶ τὸν περιμένω. Καὶ ἡ στιγμή του πλησιάζει νὰ γίνῃ αἰωνιότης. Ἐπὶ τέλους ξαναφαίνεται. Παίρνω τὰ ρέστα μου κι' ἀνεβαίνω σὲ κάποιο γραφεῖο.

— Ὁ κ. διευθυντής;

— Μάλιστα. Περιμένετε, παρακαλῶ, μιὰ στιγμή.

Περιμένω. Καί, τί νὰ κάμω, τὸ ρίχνω στὴ «φιλοσοφία». Τί ἐπάγγελμα εἶνε κι' αὐτό, τὸ δικό μας, κύριοι; Ἡ ζωή μας, «φευγαλεώτερα σκιᾶς ὀνείρου», κατὰ τὸν ποιητή, μόλις φθάνει γιὰ μιὰν ἀναμονή. Καὶ ὅμως τὰ τρία τέταρτα τοῦ ὀνείρου αὐτοῦ περιμένουμε. Καὶ τί δὲν περιμένουμε, σᾶς παρακαλῶ; Ὁ σύντομος αὐτὸς βίος ἀρχίζει ἀπὸ μιὰ μακρὰν ἀναμονή. Πᾶμε νὰ μποῦμε στὴ ζωὴ καὶ μᾶς λένε:

— Περιμένετε μιὰ στιγμή.

Καὶ περιμένουμε ὁλόκληρους ἐννηὰ μῆνες νὰ γεννηθοῦμε. Στὴν κούνια περιμένουμε τὸ γαλατάκι μας, στὸ σχολεῖο, ἐπὶ χρόνια, ὅλο δὲν κάνουμε παρὰ νὰ περιμένουμε πότε θὰ κτυπήσῃ τὸ κουδοῦνι νὰ φύγουμε. Περιμένουμε τὶς ἐξετάσεις, περιμένουμε γιὰ τὸ δίπλωμα, περιμένουμε γιὰ τὸ κλασσικὸ [illegible]. Περιμένουμε τὴ φίλη μας στὸ ραντεβοῦ, περιμένουμε τὴν προῖκα. Περιμένουμε τὸν κουμπάρο καὶ τοὺς παπάδες. Περιμένουμε τὸ πρῶτο παιδὶ καὶ τὸν πρῶτο καυγᾶ. Περιμένουμε τὶς βίζιτες, τὸ τράμ, τὸ γκαρσόνι τοῦ ξενοδοχείου ποὺ ποτὲ δὲν ἔρχεται. Περιμένουμε στὸ δικαστήριο, στὴν ἐκκλησία, στὰ ταμεῖα τοῦ θεάτρου, στὸ κάθισμά μας πότε θὰ σηκώσουν τὴν αὐλαία, στὸν κινηματογράφο τὸ «δεύτερο μέρος», στὸ χορὸ τὴν σειρά μας, γιὰ τὴν προτιμωμένη ντάμα. Στὸ σταθμό, τὸ τραῖνο, στὸ βαπόρι, στὶς κερκίδες τοῦ Σταδίου — ὧρες καὶ ὧρες — στὴν ἀγορά, στὸ τηλέφωνο. Περιμένουμε τὸ φαΐ, τὸ νερό, τὸν καφέ, τὸ κέφι, τὰ παπούτσια μας, τὸ καπέλλο μας, τὴν ἔμπνευσι, τὶς διορθώσεις ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖον, τὸ τηλεγράφημα, τὰ δῶρα μας. Περιμένουμε κι' ὅταν ἀκόμη δὲν τὸ περιμένουμε ὅτι θὰ περιμένουμε. Καὶ τί καὶ πότε καὶ ποῦ δὲν περιμένουμε; Ἀκόμη καὶ στὸ χεῖλος τοῦ τάφου περιμένουμε νὰ μᾶς διαβάσουν γιὰ νὰ κατεβοῦμε! Καὶ πρέπει νὰ γίνῃ ἕνας μεγάλος λογαριασμός, μιὰ στατιστικὴ γιὰ νὰ ἰδοῦμε, ὅτι ζοῦμε θὰ πῇ σχεδόν: Περιμένουμε. Ἀλλὰ κι' αὐτὴ τὴ στατιστικὴ θὰ χρειασθῇ ἐπίσης νὰ τὴν περιμένουμε. Ὁ καθένας ὅμως μπορεῖ νὰ τὴν κάμῃ ἀτομικῶς, στὸ σημειωματάριό του, γιὰ λογαριασμό του. Γράφετε τὰ λεπτὰ καὶ τὰ δευτερόλεπτα κάθε μέρα καὶ κάνετε τὸ βράδυ τακτικὰ τὴν ἄθροισι. Θὰ τρομάξετε. Θὰ ἰδῆτε, ὅτι κάθε μέρα δὲν κάνετε ἄλλο παρὰ νὰ περιμένετε. Πῶς ἐννοεῖται αὐτὴ ἡ ἀντινομία στὸν αἰῶνα τῶν μεγάλων ταχυτήτων; Ἴσως ἐπειδὴ ἀκριβῶς περιμένουμε πάρα πολύ, δὲν μποροῦμε νὰ περιμένουμε διόλου, ὅταν μποῦμε μιὰ φορὰ σὲ κίνησι. Ἴσως γι' αὐτὸ τρέχουμε σὰ δαιμονισμένοι. Οἱ μόνοι ποὺ ἀγνοοῦν ἐντελῶς τὸ ρῆμα περιμένω εἶνε οἱ δανεισταί. Ἀλλὰ τώρα μοῦ φαίνεται ὅτι ἄρχισαν νὰ τὸ μαθαίνουν κι' αὐτοί.

ΦΟΡΤΟΥΝΙΟ

ΟΙ ΚΟΣΜΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΧΟΡΩΝ

ΤΗΣ κ. ΣΟΦΙΑΣ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ

2

Ἡ περιγραφὴ καὶ ἡ κατάταξις ὅλης τῆς φιλολογίας τῶν χορῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν πρωτογόνων ἀνθρώπων ὡς τὶς ἡμέρες μας, θ' ἀπαιτοῦσε εἰδικὲς ἐμπεριστατωμένες μελέτες καὶ θάπαιρνε ὁλόκληρους τόμους. Γι' αὐτό, μιὰ ἐπιπολῆς ἀνασκόπησις τῶν χορευτικῶν ἐποχῶν τῆς ἀνθρωπότητος μοῦ φαίνεται ἀρκετὴ γιὰ τὶς ἡμέρες αὐτές, ποὺ φθάνει στὸ κορύφωμά της ἡ χορευτικὴ μανία μαζὶ μὲ τὴ «τζαζζομανία» τῆς ἐποχῆς, τὴ διάχυτη ἐπάνω σ' ὅλο τὸν πλανήτη μας καὶ γύρω του μὲ τὰ ραδιόφωνα στὰ ἠλεκτρικὰ κύματα τῶν αἰθέρων. Ἡ θεωρία τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς «ζῴου μιμητικοῦ» ἰσχύει ὄχι μόνο στὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιότητα, ἀλλὰ καὶ σ' ὅλη τὴ χορογραφία τῶν ἀνατολικῶν λαῶν. Οἱ μαγικοὶ θρησκευτικοὶ χοροὶ τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Σινῶν, τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Περσῶν, εἶνε θαυμαστὲς μιμήσεις φαινομένων καὶ συναισθημάτων παρμένων ἀπὸ τὰ ζωϊκὰ καὶ τὰ φυτικὰ βασίλεια τῆς φύσεως. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος μὲ τὶς ρυθμικὲς κινήσεις καὶ τὴν εὐστροφία τοῦ σώματος τοῦ ἀποσταλμένου σὲ αὐτοσχέδιες μιμητικὲς ἐμπνεύσεις, γίνεται ἐναλλάξ, στοιχεῖο, ζῷο, φυσικὸ φαινόμενο — νερὸ ποὺ κυματίζει, φλόγα ποὺ τρέμει, ἄγριο αἱμοβόρο λιοντάρι, τίγρις περήφανη, χαριτωμένο ζαρκάδι, δέντρο ποὺ λυγίζει καὶ σειέται, ἠχὼ τῶν βουνῶν κτλ. Στοὺς χοροὺς τῶν Ἐσκιμώων οἱ ἐθνογράφοι βλέπουν νὰ παρελαύνουν ὡς σήμερα ἀναπαραστατικώτατες εἰκόνες τῶν ζώων, ἀρκοῦδες, λύκοι, φῶκες, γεράκια, καγκουρώ, [illegible], νυφίτσες καὶ ψάρια ἀκόμη. Ἐνῷ οἱ ἱεροὶ ὁμαδικοὶ χοροὶ τῶν Ἰνδῶν βουδδιστῶν ἀναπαριστοῦν μ' ἕνα γοητευτικὸ ὕφος καὶ φρικιαστικὸ τρόπο ὅλες τὶς κινήσεις καὶ τοὺς ἑλιγμοὺς τῶν φειδιῶν ποὺ σέρνονται σὲ μιὰν ἁλυσίδα. Μὰ καὶ ὅλα τὰ αἰσθητικὰ ἔνστικτα τῶν ἀπολίτιστων λαῶν, ἑρμηνεύονται παραστατικώτατα μὲ τοὺς ἐρωτικοὺς χοροὺς τῶν ἀγρίων τῆς Αὐστραλίας, τῆς Ἰάβας, τῆς Μαλαισίας καὶ τῆς Πολυνησίας, ποὺ χορεύοντας διαλέγουν κι' ἀρπάζουν τὶς γυναῖκες τους ἀπ' τὰ ἀντίπαλα χορευτικὰ στρατόπεδα.

Οἱ λειτουργικοὶ ὅμως χοροὶ τῶν ἀρχαίων λαῶν καὶ ἰδίως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, παρουσιάζουν ἀπείρως καλλιτεχνικώτερον ἐνδιαφέρον. Μᾶς τοὺς περιγράφει ὁ Λουκιανὸς μὲ τὴ θαυμαστὴ δύναμι, τὴν ἄφθαστη χάρι καὶ τὸ χιοῦμορ του. Εἶνε οἱ διονυσιακοὶ χοροὶ τῶν Ἀνθεστηρίων, οἱ κοσμογονικοὶ χοροὶ τῶν Τιτάνων, τῆς γενέσεως τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ Προμηθεὺς ποὺ κλέβει τὴ φωτιὰ ἀπ' τὸν οὐρανό, ἡ φρικτὴ τιμωρία του, ὁ Δευκαλίων καὶ οἱ πέτρες ποὺ μεταμορφώνονται σὲ ἀνθρώπους, οἱ ἀγῶνες τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Βριάρεω, ἡ Δανάη ποὺ δέχεται τὴ χρυσῆ βροχή, ὁ Περσεὺς ποὺ νικᾷ τὴν ἀπαισία Γοργόνα, ἡ κρίσις τοῦ Πάριδος, ἡ ἁρπαγὴ τῆς Ἑλένης, ἡ Εὐρώπη, ἡ Πασιφάη, οἱ δύο ταῦροι, ὁ Λαβύρινθος, ἡ Ἀριάδνη, ὁ Δαίδαλος, ἡ Φαίδρα, ὁ Ἴκαρος, ὁ Γλαῦκος, ὁ Ὀρφεὺς καὶ αἱ Μαινάδες, ὁ Ἰάσων καὶ οἱ Ἀργοναῦται — ὅλοι οἱ μῦθοι οἱ σχετικοὶ μὲ τοὺς οὐρανίους, τοὺς γηΐνους, τοὺς θαλασσίους καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεούς.

Ὁ Λουκιανὸς περιγράφει μὲ ξεχωριστὴ ἀπόλαυσι τὸν χορὸ τῶν συζυγικῶν ἀτυχημάτων τοῦ Ἡφαίστου, τὴν μῆνιν του ἐναντίον τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς ἀπίστης Ἀφροδίτης καὶ τὴ σατανικὴ ἐκδίκησί του: πῶς συλλαμβάνει μέσα σ' ἕνα λεπτότατο μεταλλικὸ δίχτυ κατεργασμένο στὰ ἐργαστήριά του τοὺς δύο ἐραστὰς στὴν κρισιμώτερη στιγμή, καὶ καλεῖ ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ τοὺς καμαρώσουν...

Πολὺ χαρακτηριστικοὶ ἀπὸ ψυχογενεθλιακῆς ἀπόψεως εἶνε οἱ λειτουργικοὶ χοροὶ τῶν ἄλλων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς — οἱ χοροὶ μὲ τὶς μάσκες τῶν βουδδιστῶν ἱερέων, οἱ βδελυκτοὶ χοροὶ τῶν μαινομένων δερβισάδων, οἱ [illegible] χοροὶ τῶν Λευϊτῶν καὶ τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων, οἱ συμβολικοὶ χοροὶ τῶν Αἰγυπτίων, ποὺ ἀποκαλύπτουν ὅλα τὰ ἀπόρρητα τῆς Ἴσιδος καὶ τὰ μυστήρια τῆς [illegible], οἱ χοροὶ τῶν [illegible], τῶν Βιρμανῶν, τῶν Τουρκομάνων, τῶν Παταγονίων κ.τ.λ.

Ὁ χριστιανικὸς μεσαίων καταδικάζει ἀμείλικτα κάθε χορογραφικὴ ἐκδήλωσι κι' ἀναπαράστασι στὴν ἐκκλησιαστικὴ λατρεία, γιατὶ θεωρεῖ τὸν χορὸ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο ὡς μιὰ ἐκδήλωσι τοῦ παγανιστικοῦ ἡδονισμοῦ. Στὶς ἐποχὲς ὅμως τῆς γαλλικῆς καὶ τῆς ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως ἡ βασιλεία τοῦ χοροῦ ἀναλαμβάνει ὅλο τὸ κράτος της μὲ μιὰν ἐξαιρετικὴ λαμπράδα. Ἕνα πλῆθος χορευτικὰ τραγούδια ποὺ πρωτοανθίζουν στὴν Ἰταλία — φροτόλε, στραμπότι, βιλανέλλε, παστοράλε, μαδριγάλια, πλημμυρίζουν ὅλο τὸν κόσμο μὲ μιὰν ἐξαίσια ἄνθησι, ὅλη δροσιά, ἔκφρασι καὶ χρῶμα. Ὅλη ἡ μουσικὴ τοῦ 16ου καὶ τοῦ 17ου αἰῶνος εἶνε μιὰ πολύμορφη καὶ πολύρρυθμη χορογραφία. Στὴν Ἰταλία, στὴ Γαλλία, στὴν Ἱσπανία, στὴ Φλάνδρα, στὴν Ἀγγλία, στὴ Γερμανία ὅλοι οἱ μουσικοί, μὲ τὸν μεγάλον Μπὰχ ἐπὶ κεφαλῆς, γράφουν ἀλλεπάλληλες Σουΐτες ἀπὸ Sarabandes, Gigues, Pavanes, Menuettos, Bourrées, Ροντέλ, Gaillardes, Πασσακάλια, Σακόννα, Ταραντέλλα, Courante, Rigaudons, Passepieds, Musettes κ. ἄ.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ φθάνουν στὸ κορύφωμα τῆς δόξας τους καὶ οἱ δραματικοὶ χοροί. Μάταια οἱ φανατικοὶ καθολικοὶ ἐπίσκοποι ἀπαγορεύουν μὲ αὐστηρότατες ποινὲς τοὺς «δαιμονικοὺς» καὶ «ἱεροσύλους» αὐτοὺς χορούς, τοὺς συνοδεύουν μὲ ἐρωτικὰ καὶ σατυρικὰ τραγούδια, ποὺ θέλγουν τὸν κόσμο μὲ τὸν αὐθόρμητο αἰσθησιασμό τους.

Ἡ χορογραφικὴ ὅμως μουσικὴ τῶν μεγάλων «κλασσικῶν» ὁδηγεῖ σὲ αἰσθητικώτερη ὁλοκλήρωσι τῆς μουσικῆς τέχνης καὶ τοῦ χοροῦ, στὴν δημιουργία τοῦ μεγάλου μπαλλέττου ποὺ εἶνε γιὰ τὸ χορὸ ὅ,τι ἡ συμφωνία γιὰ τὴν ἐνόργανη μουσικὴ καὶ συνενώνει μὲ τὴ μουσικὴ εὐρυθμία τὴ μιμική, τὴν εἰδυλλιακή, τὴ λυρική, τὴν κωμικὴ καὶ τὴ δραματικὴ φράσι. Ὁ χρυσοῦς αἰὼν τοῦ μπαλλέττου σημειώνεται στὴ Γαλλία στὶς αὐλὲς τῶν Λουδοβίκων μέσα στὴν αἴγλη, στὸ ὑπέροχο μεγαλεῖο καὶ στὴν ἐκλεπτυσμένη εὐγένεια τῆς γαλλικῆς τέχνης ποὺ ἀντιφεγγίζεται στὴ μουσικὴ τοῦ Λουλλύ, τοῦ Κουπερέν, τοῦ Ραμὼ καὶ τοῦ Γκρετρύ. Καὶ μόνοι οἱ τίτλοι τῶν περίφημων μπαλλέτων τῆς χρυσῆς αὐτῆς ἐποχῆς εἶνε ἀρκετοὶ νὰ μᾶς δώσουν μιὰ ἰδέα τῆς θεματικῆς καὶ τῆς μουσικῆς τους σαγήνης: Τὸ [illegible] τοῦ Ἀνακρέοντος, ὁ Νάρκισσος, τὸ Μαρτύριο τῆς ἐρωτικῆς ἡδονῆς, ἡ Λύρα τοῦ Ὀρφέως, τὸ μπαλλέτο τῶν ἀστερισμῶν, τὸ μπαλλέτο τῆς Τύχης, οἱ Ὧρες στὴν παρέλασι τοῦ χρόνου, τὸ μπαλλέτο τῶν Ζεφύρων, οἱ Μάγισσες τοῦ δάσους, ὁ Πύργος τοῦ Σαὶν Ζερμαίν, ἡ Βαβέλ, οἱ [illegible] τῶν οὐρανῶν, οἱ Πέντε αἰσθήσεις τῆς φύσεως, τὰ μπαλλέτα τῶν θεῶν, τῆς Νύχτας, τῶν θριάμβων, τῆς Ἁρμονίας, τῆς Δυνάμεως, τοῦ Ἔρωτος, τῶν ἐλαυνομένων Ἱπποτῶν, οἱ τρέλλες τοῦ Καρναβαλιοῦ, ἡ Μασκαράτα τῆς Νεότητος καὶ Μασκαράτα τῆς ἀπολαύσεως, ἡ Μασκαράτα τοῦ Ὑμεναίου, ἡ Μασκαράτα τῆς ἐκλύσεως τῶν παθῶν, ἡ Μασκαράτα τῆς Μασκαράτας καὶ ἄλλα. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ἀνθίζουν ἐντατικὰ καὶ τὰ γαλλικὰ μπαλλέτα τὰ παρμένα ἀπὸ ὑποθέσεις τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας: ἡ Λήδα κι' ὁ Κύκνος, ἡ «Κίρκη μεταμορφώνουσα τοὺς ἐραστάς της», ὁ «Γλαῦκος καὶ Θέτις», «Σειρῆνες καὶ Τρίτωνες», «Χοροὶ Ναϊάδων» καὶ ἄλλα.

Μὲ τὸ μεσουράνημα τῆς ἰταλικῆς ὄπερας τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰῶνα, τὸ μπαλλέττο παίρνει δικαιωματικὰ μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες θέσεις στὸ λυρικὸ θέατρο, καὶ ἀποτελεῖ ἕνα ἀναπόσπαστο μέρος κάθε ἀξίου τοῦ προορισμοῦ του μελοδράματος. Οἱ κορυφαῖες χορεύτριες τῶν μπαλλέτων ἀποθεώνονται σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη ἐξίσου μὲ τὶς δραματικὲς καὶ τὶς λυρικὲς καλλιτέχνιδες τοῦ τραγουδιοῦ, τὴν Μαρία Μαλιμπράν, τὴν Τζέννη Λίντ, τὴν Φαλκόν, τὴν Νίλσον, καὶ ἐξυμνοῦνται ἀπὸ τοὺς μεγάλους ποιητὰς τῆς ἐποχῆς τους. Ἀπὸ τοὺς στίχους τους μαθαίνουμε ὅλες τὶς χάρες καὶ τὰ θέλγητρα τῆς μεγάλης Ἰταλοσουηδῆς χορεύτριας Ταλιόνι ποὺ θριάμβευε σ' ὅλες τὶς λυρικὲς σκηνὲς ὡς κορυφαία τῶν μπαλλέττων τῆς «Βεστάλε» τοῦ «Carneval de Venise» καὶ τῆς «Ψυχῆς» τοῦ Κάμπρα καὶ τῶν μελοδραμάτων τοῦ Μάγερμπερ. Ὁ Τεοφὶλ Γκωτιὲ τὴν ἀποκαλεῖ «ἁγνότατη ἱέρεια τοῦ χοροῦ» καὶ «ψυχὴ ἐξιδανικευμένη». Ὁ ρωμαντικὸς αὐτὸς ποιητὴς γιὰ νὰ ἐξυμνήσῃ τὴν αἰθέρια αὐτὴ καλλιτέχνιδα γράφει ὅτι «παίρνει ἕνα φτερὸ κύκνου, τὸ βυθίζει στὰ χρώματα τοῦ οὐράνιου τόξου καὶ γράφει ἐπάνω σ' [illegible] φτερὰ μιᾶς γαλάζιας πεταλούδας». Ἡ περίφημη Ἱσπανίδα χορεύτρια Ἰνὲς ντὲ λὰς Σιέρρας εἶνε ἡ φλογερὴ ἀντίθεσις τῆς Μαρίας Ταλιόνι. Ἕνα πλάσμα δαιμονόληπτο ποὺ ἐμπνέει ἐξ ἴσου τοὺς ποιητάς. Αὐτὲς εἶνε οἱ δυὸ ἀντίπαλες βασίλισσες τοῦ χοροῦ στὴ χρυσῆ ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς του.

ΣΟΦΙΑ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ